

Leena Linnainmaa

LAUSUNTO 8.6.2009

Valtiovarainministeriölle

SIDOTTU PITKÄAICAISÄÄSTÄMINEN

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamariin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi sidottua pitkäaikaissäästämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Keskuskauppakamari on 5.6.2009 antanut asiasta verotusta koskevan lausunnon. Muilta osin Keskuskauppakamari lausuu asiasta seuraavan.

Ottaen huomioon lakisääteisen eläketurvan taloudelliset haasteet ja täydentämisen tarpeet Keskuskauppakamari kannattaa lainsäädäntöä, joka mahdollistaa ja kannustaa eläkesäästämiseen. Virkamiesvalmistelussa syntynyt luonnos hallituksen esitykseksi vaikuttaa kuitenkin keskeneräiseltä ja vaatii jatkovalmistelua, johon on syytä kutsua mukaan alan toimijoiden edustajia.

Voimassa olevien yksityishenkilöiden ottamien yksilöllisten eläkevakuutusten osalta Keskuskauppakamari olettaa, ettei lakiehdotuksella ole niiden sopimusehtoihin vaikutusta, vaikka tämä ei ilmenekään lakiehdotuksen tekstistä.

Palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuus

Laissa tai asetuksessa olevat pitkät listat elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuuden sisällöstä eivät yleensä ole toimivia ja tarkoituksenmukaisia. Asia on jätettävä alan itsesääntelyn piiriin. Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus puuttua asiaan, jos markkinoinnissa tai sopimuksen teossa ei toimita hyvän tavan tai lain mukaisesti.

Säästämissopimus

Jatkovalmistelussa on syytä perusteellisesti selvittää, onko lakiehdotuksen mukainen menettely, että sijoittaminen tapahtuisi palveluntarjoajan nimiin, tarkoituksenmukainen. Tekstistä ei ilmene, kuka avaa säästämistilin ja kuka ratkaisee, mihin pankkiin säästämistili avataan.

Malli johtanee siihen, että kaikissa tapauksissa palveluntarjoaja käyttää itsenäisesti sijoituskohteisiin liittyviä hallinnointi- ja osakasoikeuksia. Tämä lopputulos ei ole yhteneväinen jo eduskunnan käsiteltävänä olevan osakkeenomistajien oikeuksista annetun direktiivin kanssa,

jonka myötä osakeyhtiölakia ollaan muuttamassa niin, että osakkeenomistaja voi jakaa ääniään yhtiökokouksen äänestyksessä, jolloin varojen varsinainen omistaja voi antaa äänestysohjeita osakkeenomistajalle (HE 52/2009, OYL 5:12).

Irtisanomisoikeus

Luonnoksen mukainen säästäjän oikeus vaihtaa vuosittain palveluntarjoajaa on omiaan nostamaan säästämisen kuluja. Vuosi on pitkäaikaissäästämisessä varsin lyhyt aika.

Erityisen ongelmalliseksi saattaa osoittautua se, että irtisanomiseen oikeuttaisi se, että säästäjän varoja on sijoitettu sellaiseen sijoitusrahastoon, jonka sääntöjä muutetaan. Ei ole harvinaista, että sijoitusrahaston sääntöjä muutetaan. Lisäksi pykäläehdotus kattaisi nekin tilanteet, joissa kyseinen sijoitusrahasto olisi yksi sijoituskohde muiden joukossa tai siihen olisi muuten sijoitettu vähän varoja. Irtisanomiseen pitäisi oikeuttaa vain sellaisen muutoksen, jolla on olennainen merkitys säästäjälle.

Sijoituskohteet

Sallituista sijoituskohteista on ehdotuksessa rajattu pois yrityslainat siinäkin tapauksessa, että yritys on korkeimmissa luottoluokituksissa, mikäli laina ei ole julkisessa tai monenkeskisesä kaupankäynnissä. Tämä rajausta on perusteeton.

Sijoituskohteista ehdotuksessa todetaan, että niiden on oltava riittävästi hajautettu. Maininta on varsin epämääräinen ottaen huomioon myös lakiehdotukseen sisältyvän kriminalisoinnin.

Kilpailuneutraliteetti

Jatkovalmistelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että lakiehdotuksen mukaista pitkäaikaissäästämistä ja toisaalta yksilöllisiä eläkevakuutuksia kohdellaan yhdenvertaisesti. Jos esimerkiksi pitkäaikaissäästämistuotteelle sallitaan varojen nosto sairaanhoito- ja hoivakuluihin, on vastaavan oikeuden koskettava myös eläkevakuutuksia.

Ohjeistus eläkevakuutuksen kulujen esittämistavasta

Luonnoksen kohdassa 2.3.3 arvostellaan erittäin kärkevästi Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton vuonna 2005 antamaa suositusta eläkevakuutuksen kulujen yhtenäisestä esittämistavasta. Arvostelu, jonka aiheellisuus jää tekstin perusteella epäselväksi, näyttää tarkoitus-hakuiselta, kun luonnoksessa todetaan, että valvovan viranomaisen tulisi antaa nykyistä huomattavasti kattavammat ja yhdenmukaiset määräykset siitä, kuinka vakuutustuotteiden ja erityisesti vapaaehtoisten eläkevakuutustuotteiden kulut tulisi ilmoittaa.

Tämän tyyppinen ohjeistus sopii parhaiten alan itsesääntelyn piiriin. Valvova viranomainen voi ryhtyä toimiin, jos markkinoinnissa tai sopimusehdoissa toimitaan hyvän tavan tai lain vastaisesti esimerkiksi antamalla harhaanjohtavia tai puutteellisia tietoja.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Kari Jalas

toimitusjohtaja